

УДК 620.2 : 664.69

ЯРОШЕВИЧ Т.С., ЯРОШЕВИЧ О.М.

Луцький національний технічний університет

АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ГОТОВИХ БОРОШНЯНИХ СУМІШЕЙ

ЯРОШЕВИЧ Т.С., ЯРОШЕВИЧ О.Н.

Луцкий национальный технический университет

АНАЛИЗ УКРАИНСКОГО РЫНКА ГОТОВЫХ МУЧНЫХ СМЕСЕЙ

T. YAROSHEVYCH, O. YAROSHEVYCH

Lutsk national technical university

ANALYSIS OF UKRAINIAN MARKET OF PREPARED FLOUR MIXES

Мета досліджень – проаналізувати ситуацію на вітчизняному ринку готових борошняних сумішей для випікання млинців та оладок.

Методика. Під час досліджень використовувалися методи маркетингових досліджень. Кількісний метод «кабінетного дослідження» здійснювався збиранням інформації з доступних джерел – матеріалів державної служби статистики, державної фіскальної служби, матеріалів, опублікованих виробниками готових борошняних сумішей для випікання, друкованими й електронними засобами масової інформації, матеріалів з сайтів електронної торгівлі. Якісний метод «спостереження» здійснювався шляхом безпосереднього спостереження за фактичним асортиментом борошняних сумішей для випікання в торгових закладах.

Результати досліджень. У результаті аналізу вітчизняного ринку борошняних сумішей встановлено падіння обсягів зовнішньої торгівлі харчовими концентратами за останні два роки: у грошовому відношенні обсяги експорту харчових концентратів впали майже у 2,5 рази, імпорту – практично вдвічі. Наповненість ринку борошняних сумішей для млинців і оладок визначається, в основному, потребами внутрішнього споживання. Асортимент сумішей представлений продукцією як вітчизняного (близько 85%), так і закордонного (15%) виробництва. Це борошняні суміші традиційного інгредієнтного складу й функціональні – низькокалорійні, протеїнові, безглютенові, з додаванням поліпшувачів, ферментних препаратів, вітамінів тощо.

Наукова новизна. Аналіз ринку борошняних сумішей для випікання млинців та оладок раніше не проводився, оскільки ця група сумішей є лише сегментом у широкому асортименті борошняних сумішей різного цільового призначення.

Практична значимість. У результаті досліджень одержано практично значущий висновок: перспективи розвитку ринку пов'язані, перед усім, з розширенням асортименту продукції функціонального призначення з різноманітним інгредієнтним складом. Матеріали дослідження можуть бути використані в навчальному процесі, а також при підготовці навчальної та методичної літератури.

Ключові слова: борошняні суміші, млинці, оладки, зовнішня торгівля, внутрішній ринок, асортимент.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Харчоконцентратна галузь промисловості в Україні характеризується достатньо швидкими темпами розвитку, що пов'язано з багатьма аспектами життєдіяльності сучасної людини, але перш за все – з швидким темпом життя, зайнятістю й, відповідно, дефіцитом часу на приготування їжі. Серед населення є популярними різноманітні борошняні суміші різного цільового призначення – для випікання хліба, приготування кулінарних чи кондитерських виробів. Вітчизняні підприємства-виробники харчових концентратів виготовляють кілька груп концентрованих продуктів харчування, однією з яких є готові борошняні суміші, зокрема, суміші для приготування кулінарних страв (у даному випадку – млинців чи оладок). Асортимент борошняних сумішей представлений в торговельній мережі продукцією як вітчизняного, так і закордонного виробництва. Борошняні суміші для приготування кулінарних виробів (зокрема, млинців та оладок) є лише сегментом у широкому асортименті борошняних сумішей різного цільового призначення, отже у зв'язку з зростаючим попитом на них, цікаво дослідити ситуацію на ринку готових борошняних сумішей для приготування кулінарних виробів.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Результати аналізу ринку борошняних сумішей відображені у наукових працях Нікішиної О.В., Іоргачової К.Г., Дорохович А.М., Пересічної С.М., Романенка Р.П., Демічківської М.П. та інших.

Мета досліджень – проаналізувати ситуацію на вітчизняному ринку готових борошняних сумішей для випікання млинців та оладок.

Об'єкт дослідження – українського ринок готових борошняних сумішей для випікання млинців та оладок

Методи дослідження – кількісний та якісний маркетингові методи дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Виробництво готових борошняних сумішей є перспективним сегментом для харчоконцентратної галузі промисловості. Серед основних рушійних чинників, що могли би сприяти зростанню пропозиції борошняних сумішей можна виділити наступні: вироби з борошна традиційно присутні в щоденному раціоні більшості українців; виробники зацікавлені у виготовленні продукції, здатної до тривалого зберігання та зручного транспортування; споживачів бажають спростити та пришвидшити процес приготування їжі; є перспективна можливість для виробників урізноманітнити асортимент борошняних сумішей за рахунок

продукції функціонального призначення; існують постійні потреби зони військового конфлікту у продукції харчоконцентратної галузі промисловості. Названі чинники здебільшого характерні для внутрішнього ринку. У тому, що стосується зовнішньої торгівлі, то за теперішньої складної ситуації в українській політиці, економіці та у зв'язку із довготривалим військовим конфліктом, втрати, пов'язані з падінням обсягів виробництва та реалізації харчової продукції практично неминучі.

Дані [1] щодо сумарного обсягу імпорту та експорту продукції групи 1901200000 за УКТЗЕД, до якої входять також готові борошняні суміші, за період з 01.01.2014 по 31.10.2016 відображені в табл.1.

Таблиця 1

Сумарний обсяг імпорту та експорту продукції групи 1901

Назва товару	Імпорт		Експорт	
	вартість, тис. дол. США	вага нетто, т	вартість, тис. дол. США	вага нетто, т
Екстракти солодові, готові харчові продукти з борошна, крупкибез/з какао	за період з 01.01.2014 по 31.12.2014			
	59489	12785	120264	56921
	за період з 01.01.2015 по 31.12.2015			
	34951	9285	100875	61360
	за період з 01.01.2016 по 31.10.2016			
	30158	8167	50762	34028

Як бачимо з даних таблиці, за вказаний період обсяги імпорту харчових концентратів у грошовому відношенні впали практично вдвічі, а експорту – майже у 2,5 рази. Таке значне падіння експорту свідчить про погіршення економічних показників у харчоконцентратній галузі. В табл. 2 представлено дані Державної фіскальної служби України [1] щодо зовнішньої торгівлі України продукцією групи 1901200000 за УКТЗЕД із зазначенням основних країн-контрагентів за період з 01.01.2014 по 31.10.2016.

Таблиця 2

Обсяги зовнішньої торгівлі України товарами групи 1901

Назва товару	Імпорт		Експорт	
	країна	вартість тис. дол. США	країна	вартість тис. дол. США
1	2	3	4	5
Екстракти солодові, готові харчові продукти з борошна, крупки без/з какао	за період з 01.01.2014 по 31.12.2014			
	Німеччина	12096	РФ	72680
	РФ	11090	Казахстан	14908
	Швейцарія	7413	Туркменістан	6921
	Інші	28889	Інші	25756

1	2	3	4	5
Екстракти солодові, готові харчові продукти з борошна, крупки без/з какао	за період з 01.01.2015 по 31.12.2015			
	Німеччина	8023	Казахстан	53899
	Польща	6154	Білорусь	25609
	Швейцарія	5789	Узбекистан	4279
	Інші	14985	Інші	17089
	за період з 01.01.2016 по 31.03.2016			
	Польща	9234	Казахстан	22522
	Німеччина	5082	Білорусь	14524
	Швейцарія	3636	Грузія	2173
	Інші	12206	Інші	11543

Дані, відображені у таблиці, чітко вказують на падіння обсягів зовнішньої торгівлі України харчовими концентратами зі звичними країнами-партнерами. Лише ефективні економічні реформи в Україні можуть бути запорукою успішної підтримки національного товаровиробника й збільшення українського експорту. Для покращення ситуації необхідно також переорієнтувати ринки збуту, зокрема, більше приділяти уваги залученню до партнерства країн азіатського регіону.

Основне виробництво борошняних сумішей сконцентроване на кількох підприємствах України, які випускають майже 80% загального їх обсягу [2]. Підприємства-виробники розглядуваних сумішей розташовані в Одесі – ТзОВ «Одесахарчокомбінат» (готові суміші для млинців та оладок ТМ «Тетя Соня»); у смт. Ювілейному Дніпропетровської обл. – ТОВ «Рідний продукт» (готові суміші для випікання ТМ «Хуторок»); на Тернопільщині – Колиндянський завод харчових концентратів (суміш для млинців); на Харківщині – м. Харків, ТОВ «Бізнес-Школа» (ТМ «Сто пудов»), Харківська обл., Харківський р-н, пгт. Васищево (ТМ «Макфа Україна»), на Київщині – Київська обл., Кагарлицький р-н, с. Балико-Щучинка – ДПФ «Еко – Пак» (готові суміші для млинців та оладок ТМ «Еко», ТМ «Велика ложка»).

У доволі незначній кількості на внутрішньому ринку України присутня аналогічна продукція виробництва Італії, Іспанії, США, Німеччини, Кореї проте здебільшого – це низькокалорійні суміші функціонального призначення [3].

Таким чином, ринок України насичений харчовими концентратами як закордонного так і вітчизняного виробництва, причому лєвова частка припадає на продукцію українських виробників.

На рис. 1 представлено структуру українського ринку готових борошняних сумішей для випікання залежно від виробника, згідно даних [2].

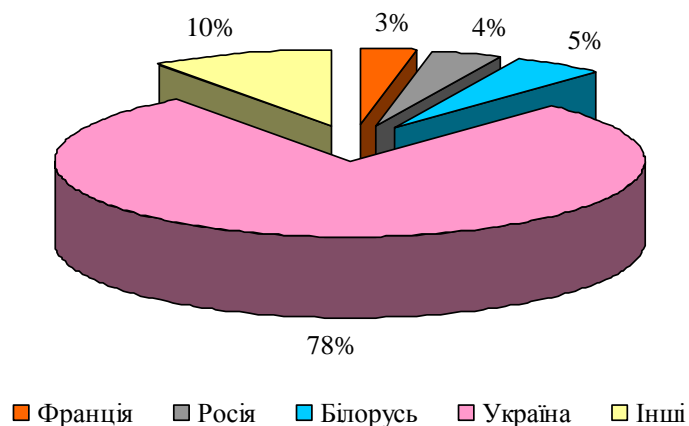

Рис. 1. Географія українського ринку готових борошняних сумішей для випікання

Імпортна пропозиція сумішей для млинців та оладок – продукція виробництва Білорусі («Гаспадар»), Франції («DIETI Meal»), РФ («Макфа», «Увелка», «Печем дома»). Якщо продукція виробництва республіки Білорусь та Російської Федерації – це традиційні готові борошняні суміші для млинців / оладок то продукція виробництва Франції – це низькокалорійні протеїнові суміші для випікання млинців DIETI Meal: білкові млинці, низькокалорійні білкові млинці з смаком сиру, бекону, апельсина, лосося.

Для нормального функціонування організму людині крім вуглеводних калорій, джерелом яких є борошняні вироби, необхідні харчові волокна, вітаміни, мікроелементи та низка інших харчових речовин. Отже, сучасний обізнаний споживач повинен мати можливість придбати в торговельній мережі продукцію з бажаними споживними властивостями. Це стосується, зокрема, борошняних сумішей для випікання млинців чи оладок, адже вироби з борошна були й залишаються традиційними продуктами в харчовому раціоні українців. Виходячи з цього, було досліджено структуру українського ринку готових борошняних сумішей залежно від особливостей рецептурного складу (рис. 2).

До сумішей функціонального призначення належать безглютенові суміші, такі, що не містять лактози, суміші з додаванням сухої пшеничної клейковини, кукурудзяного, гречаного борошна, поліпшувачів відновної та окислювальної дії, ферментних препаратів, органічних кислот, вітамінів групи В, мікроелементів тощо. Частка функціональних борошняних сумішей у загальному асортименті сумішей не є вражаючою, але український ринок

«здорових» продуктів має ознаки динамічного розвитку як за рахунок продукції вітчизняного виробництва, так і імпортного.

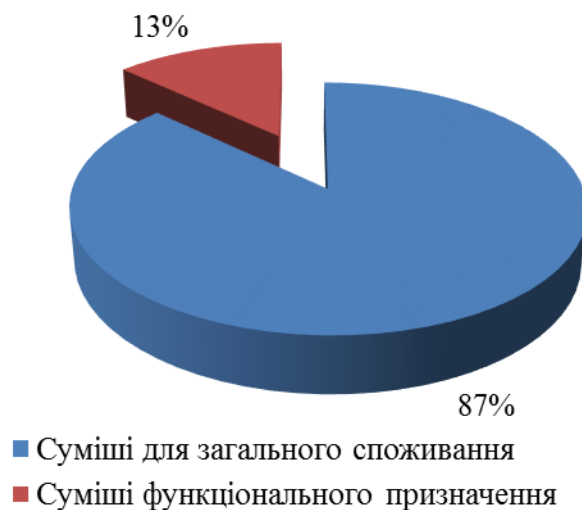

Рис. 2. Пропозиція борошняних сумішей залежно від рецептурних особливостей

У нашій країні створенням функціональних продуктів харчування активно займаються вчені провідних науково-дослідних інститутів та вищих навчальних закладів Києва, Одеси, Харкова, Дніпропетровська та інших міст.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Перспективи розвитку українського ринку готових борошняних сумішей для випікання млинців та оладок пов'язаний, перед усім, з розширенням асортименту продукції функціонального призначення. У даному випадку, обсяги ринку визначаються, в основному, потребами внутрішнього споживання. У результаті аналізу вітчизняного ринку борошняних сумішей можна зробити висновок, що український споживач має можливість придбати в торговельній мережі борошняні суміші з різними споживними властивостями для використання як у домашніх умовах, так на підприємствах ресторанного господарства. Практичний інтерес являє питання формування інгредієнтного складу борошняних сумішей, орієнтуючись на попит споживачів, чому планується приділити увагу у подальших дослідженнях.

Література

1. Державна фіскальна служба України. Митна статистика [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/ms>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Онлайн торговий центр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://benefit-company.com/catalog/>.

Цель. *Анализ ситуации на отечественном рынке готовых мучных смесей для выпечки блинов и оладий.*

Методика. *Во время исследований использовались количественные и качественные методы маркетинговых исследований. Количественный метод «кабинетного исследования» осуществлялся сбором информации из доступных источников - материалов государственной службы статистики, государственной фискальной службы, материалов, опубликованных производителями готовых мучных смесей для выпечки, материалов с сайтов электронной торговли. Качественный метод «наблюдение» осуществлялся путем непосредственного наблюдения за фактическим ассортиментом мучных смесей для выпечки в торговых объектах.*

Результаты. *В результате анализа отечественного рынка мучных смесей установлено падение объемов внешней торговли Украины пищевыми концентратами, до группы которых принадлежат мучные смеси, с привычными странами-партнерами за последние два года: в денежном отношении объемы экспорта пищевых концентратов упали почти в 2,5 раза, импорта - практически вдвое. Наполненность рынка мучных смесей для блинов и оладий определяется, в основном, потребностями внутреннего потребления. Ассортимент смесей представлен продукцией как отечественного (около 85%), так и зарубежного (15%) производства. Это мучные смеси традиционного ингредиентного состава и функциональные - низкокалорийные, протеиновые, безглютеновые, с добавлением улучшителей, ферментных препаратов, витаминов и др. Доля функциональных мучных смесей в общем ассортименте смесей недостаточна.*

Научная новизна. *Анализ рынка мучных смесей для выпечки блинов и оладий ранее не проводился, поскольку эта группа смесей является лишь сегментом в широком ассортименте мучных смесей различного целевого назначения.*

Практическая значимость. *В результате исследований получен практически значимый вывод: перспективы развития рынка связаны, прежде всего, с расширением ассортимента продукции функционального назначения с широким ингредиентным составом. Материалы исследования могут быть использованы в учебном процессе, а также при подготовке учебной и методической литературы.*

Ключевые слова: *мучные смеси, блины, оладьи, внешняя торговля, внутренний рынок, ассортимент.*

Purpose – *to analyze the situation on the domestic market of prepared flour mixes for pancakes and fritters baking.*

Methodology. *During the studies quantitative and qualitative methods of marketing research were used. Quantitative method of “cabinet research” was implemented using information of available sources – materials provided by State Statistics Service, State Fiscal Service, materials published by producers of prepared flour mixes for baking, printed and electronic media and materials from eCommerce websites. Qualitative method of “observation” was carried out by direct observation of actual assortment of prepared flour mixes for backing in grocery stores.*

Findings. *As a result of analyzing the situation on the domestic market of prepared flour*

mixes it was found the decreasing of Ukraine's international trade with usual partner countries over last two years: in monetary terms export volume of food concentrates decreased by almost 2,5 times, import values – practically in 2 times. Fullness of market of flour mixes for pancakes and fritters is determined mainly in domestic consumption needs. Assortment of mixes is represented both by domestic production (about 85%) and foreign (15%) production. Those are traditional flour mixes and functional mixes – low-calorie, protein, gluten-free, with improvers, enzymes, vitamins, etc. The proportion of functional flour mixes in general assortment is insufficient.

Originality. *Analysis of the market of flour mixes for pancakes and fritters was not performed, because this group of mixes is the only segment in a wide range of different flour mixes with different functions.*

The practical value. *As a result of study the practically meaningful conclusion is obtained: prospects of market development are foremost connected with expansion of assortment of products with different functionality and compound. Study materials can be used in learning process as well as in the preparation of educational and methodological papers.*

Keywords: *flour mixes, pancakes, fritters, international trade, domestic market, assortment.*

*Рекомендовано до публікації докт.техн.наук.
професором Луцького НТУ Байдаковою Л.І.
Дата надходження в редакцію 14.02.2017 р.*